

پسر خاله های کوچک در بیانیه تهران

امیر فیض-حقوقدان

سه شنبه ۸ جوین ۲۰۱۰

بهرامشید ۱۸ خرداد ۲۵۴۹

نگاهی حقوقی به بیانیه تهران:

برخلاف تبلیغات وسیع جمهوری اسلامی، بیانیه تهران که به امضای ایران، ترکیه و برزیل در رابطه با مشکلات انرژی اتمی ایران انتشار یافته و اجد هیچ اهمیت و اعتبار اجرایی و حقوقی نیست. فقط جنبه های تبلیغاتی و ظاهر آن، آنهم برای مدتی کوتاه، در سطحی پایین ممکن است مورد توجه واقع شود.

بیان نامه در سطح کشور ها و در رابطه با حقوق بین الملل یک تعارف شناخته می شود یعنی نوعی نزاکت بین المللی است و چه بسا که بسیاری از بیانیه ها مانند بیانیه حسن تفاهم، بیانیه های همکاری های مشترک و حتا منطقه ای از صورت بیانیه و حرف خارج نمی گردد.

بیانیه برای اینکه به یک قرارداد مقدماتی ناچه رسد به یک «اگریمنت» بین کشور ها تبدیل گردد فاصله بسیار و تفاوت غیر قابل پیش بینی است.

بیانیه و یا هر نوع گفتگو که بین کشورهای درگیر یک موضوع جریان می یابد و یا به بیانیه منتج می گردد وقتی حتا در عرض یک تعارف بین کشور های درگیر در مسئله محسوب می گردد که امضا کنندگان بیانیه طرفهای اختلاف و یا طرفهای تعهد بین المللی باشند. از باب مثال؛ بیانیه و یا توافق مقدماتی بین ایران از یک طرف و وزیر خارجه فرانسه و آلمان و انگلستان از طرف دیگر که در ۲۱ اکتبر سال ۲۰۰۳ انجام گرفت به اعتبار گفتگو ها و بیانیه هایی بود که بین ایران و آژانس و کشورهای عضو ۱+۵ جریان یافته بود.

در بیانیه تهران، کشورهای ترکیه و برزیل کاره ای در مسئله اختلاف ایران و آژانس اتمی نیستند که بیانیه مشترک آنها با ایران مقدمه ای برای قرار و مدار ایران و آژانس اتمی باشد.

بیانیه تهران یک پیش درآمد خوب در روابط بین ایران، برزیل و ترکیه است و هیچ اعتباری در مسئله اتمی ایران ندارد.

مثالش ساده است، فرض کنید که کسی به شما تعهدی دارد و آن شخص بجای اینکه تعهدش را به شما بدهد برود و به همسایه بدهد، آیا این به اصطلاح ایفای تعهد سبب حل اختلاف و انجام تعهد به شما می گردد؟ مسلم است که خیر.

نمونه ای که میتوان ارانه داد موافقت الجزایر در باره اروند رود است که به همت شاهنشاه ایران با عراق زمان صدام صورت گرفت. از آنجا که طرفین بیانیه رفع اختلاف کشور های درگیر در اختلاف بودند، این موافقت نامه مبنایی برای

تنظیم قرارداد الجزیره گردید. اما اگر موافقت و مذاکرات شاهنشاه ایران نخست وزیر بنگلادش بود، و بیانیته هم صادر می شد تاثیری در حل مشکل اروند رود داشت؟ مسلما خیر.

جمهوری اسلامی خود به بی اعتباری و بی ارزش بودن چنین بیانیته ای (بیانیته تهران) واقف است که نوشته: «این بیانیته وقتی به تصویب آژانس اتمی رسید آنوقت قابل اجراست»

۱- فرار از مورد تعهد:

با آنکه بیانیته تهران هیچ ارزش و اعتبار حقوقی و الزامی ندارد معهذنا اشاره به برخی مواد بیانیته که چون «بارکج» مانع رسیدن به مقصود از بیانیته است، بنظر کار اضافی نمیباشد.

در پیشنهاد البرادعی که مورد تایید ۱+۵ و نیز ایران قرار گرفت و بعدا ایران (جمهوری اسلامی) دبه کرد، آمده است که ایران ۱۲۰۰ کیلو اورانیوم تولیدی خود را به فرانسه ویا روسیه تحویل می دهد و چون در آن زمان میزان اورانیوم ایران ۱۲۰۰ کیلو بوده لذا پیشنهاد البرادعی شامل کلیه اورانیوم ایران می شده که مقدار آن ۱۲۰۰ کیلو بوده است.

اگر در پیشنهاد البرادعی گفته شده بود که ایران ۱۲۰۰ کیلو از اورانیوم خود را به فرانسه ویا روسیه تحویل دهد، این حق برای ایران بوجود می آمد که پس از ۹ ما که از پیشنهاد البرادعی میگذرد، ایران همان ۱۲۰۰ کیلو اورانیوم را تحویل کشور ثالث (فرانسه یا روسیه) بدهد نه اینکه امروز که ایران دارای ۲۴۰۰ کیلو اورانیوم است، باز همان ۱۲۰۰ کیلو اورانیوم زمان پیشنهاد البرادعی را مورد عمل قرار بدهد، آنهم به کشور هایی که اساسا نه طرف ایران هستند و نه از آژانس اتمی ماموریت و سمتی برای تحویل اورانیوم دارند.

بنابراین ملاحظه می فرمایید که در همین بیانیته بی اعتبار هم جمهوری اسلامی از کمیت تعهد خود شانه خالی کرده است.

۲- ادعای عدم اعتماد:

جمهوری اسلامی عدم قبول پیشنهاد البرادعی را عدم اطمینان به فرانسه و روسیه اعلام کرد. بنظر می رسد که علت عدم قبول ورد پیشنهاد البرادعی مسئله عدم اطمینان نبوده بلکه دفع الوقت بوده تا تولید اورانیوم ایران به مقداری برسد که تحویل ۱۲۰۰ کیلو نقصانی در میزان ذخیره اورانیوم ایران بوجود نیاید.

اگر فصل عدم اطمینان مطرح بود، ترکیه به مراتب از فرانسه و روسیه در مسئله مورد بحث بی اعتماد تر است. ترکیه متحد آمریکاست، آنهم متحد بسیار قدیمی، آمریکا در ترکیه پایگاه نظامی دارد - ترکیه گوش به فرمان آمریکاست- عضویت ناتو را دارد، با اسرائیل روابط حسنه و نظامی دارد، آنهم بتوصیه و فشار آمریکا.

فرانسه و روسیه لااقل یک شخصیت سیاسی مستقل دارند که ترکیه ایدا ندارد.

گری سیک مشاور امنیت ملی جیمی کارتر نوشت: «قدرت های بزرگ امیدوارند که پسر خاله های کوچک (ترکیه و برزیل) حد و اندازه خود را بدانند و اطمینان دارند که در نهایت آنها هم از سیاست تنبیه و تحریم ایران تبعیت خواهند کرد»

آیا باور کردنی است که ترکیه بدون اطلاع و موافقت آمریکا در این بازی شرکت کرده است مسلما خیر، حتا جمهوری اسلامی هم خلاف آنرا باور ندارد.

۳- در بیانیته مورد بحث آمده است که «حفاظت و نگهداری از اورانیوم های ارسالی به ترکیه برعهده آژانس اتمی و ایران است.»

در حالیکه ترکیه کشوری است که فاقد وسایل و فعالیت های اتمی است چگونه ممکن است که آژانس اتمی بتواند امنیت و نگهداری اورانیوم های تحویلی ایران را عهده دار شود. و از این گذشته ایران چگونه و به چه استناد کدام قانون و یا رویه بین المللی میتواند در کشور دیگری پایگاهی دایر کند که از اورانیوم های ارسالی حفاظت کند؟

۴- جمهوری اسلامی دلش خوش است که در بیانیه آمده که «به مجرد اعلام ایران، ترکیه موظف است که اورانیوم های تحویلی را باز پس بدهد» خوش باوری آنهم در روابط بین المللی فرار از سیلی خوردن است.

در روابط حقوقی فردی چنین شروطی اگر با ضمانت نامه های بانکی همراه نباشد، شرط در دسر سازی است که زحمتش به خیرش نمی آرد. در روابط بین المللی که اینگونه شرایط همان مصداق «کوزه و آب است» صدها عذر و بهانه های قانونی و متعارف براحتهی بوجود می آید و یا بوجود خواهند آورد که استرداد آن به ایران به دلخواه آمریکا ممکن گردد. نگاهی به سیر قطعنامه های شورای امنیت و کُرکری خواندن اسرائیل و حتا ایران (در رابطه با توقف غنی سازی اورانیوم) به اهمیت و اعتبار اینگونه شرایط بیشتر پی می بریم.

نگاهی اجمالی به کیفیت رودر روی آمریکا و اسرائیل در مسئله اتمی شدن اسرائیل:

دنیا ناظر است که در مقابل اتمی شدن ایران، دنیا با چه منظره هایی روبرو شده است تا جایی که بزرگترین مشکل جهانی بتصور می آید. اکنون بجاست یک نگاه اجمالی داشته باشیم به روند اتمی شدن اسرائیل تا ببینیم که تفاوت ره از کجا تا به کجاست .

آنچه که در ذیل ملاحظه میفرمایید گرفته شده از کتاب تاریخ اسرائیل و اعراب است که نوشته ماکسیم رودنسون است که به شماره ۱۹۱۸ در سال ۳۶ کتابخانه ملی ایران به ثبت رسیده است.

در سال ۱۹۶۰ بن گوریون سخت بدنبال قدرتمندی اسرائیل بود و در عین اینکه امیدش به آمریکا بود ولی در خواست هایی هم از آلمان و انگلستان و فرانسه داشت و با فرانسه اتحادی نزدیک داشت. بن گوریون در سال ۱۹۶۰ در طول یک سفر موفقیت آمیز از آیزنهاور دیدن کرد و وعده ای از آیزنهاور برای دریافت موشک گرفت و در برابر عکاسان دست آیزنهاور را به عنوان قدردانی فشرده و در عین حال یک وام ۵۰۰ میلیون دلاری و تحویل آزادانه اسلحه می شد بدست آورد. اسرائیلی ها بطور مخفیانه، نحوه استفاده از سلاح های آمریکایی را در خاک آلمان آموختند. این قرار و مدار ها به دلیل حساسیت اذهان عمومی یهود مربوط به انجام معامله با آلمان ها بطور مخفیانه نگاه داشته می شد و در ضمن فرانسه مخفیانه، به اسرائیل کمک کرد که یک راکتور اتمی بسازد و به این بهانه که این راکتور برای مقاصد صلح ساخته می شود.

در دسامبر سال ۱۹۶۰ یک هواپیمای جاسوی آمریکا، راکتور اتمی مخفی اسرائیل را که به کمک دولت فرانسه ساخته شده بود کشف کرد. آمریکایی ها نسبت به این تخلف از سیاست خودشان که مبتنی بر جلوگیری از گسترش اسرار اتمی بود سخت خشمگین شدند آنها از دولت اسرائیل خواستند که با اسناد لازم ثابت کند که دستگاه برای مقاصد مسالمت جویانه ساخته شده است (درست ادعا و درخواست آمریکا از ایران) آمریکا سخت عصبانی شد و اسرائیل را تهدید کرد (تطبیق بفرمایید با تهدیدات آمریکا نسبت به ایران) ولی بن گوریون تسلیم نشد و از قبول بازرسی خودداری کرد. دولت آمریکا مجبور شد که به گزارش دستگاه جاسوسی خود قانع شود و موضوع را پیگیری نکند.

در سال ۱۹۶۱ نخستین موشک اسرائیل به فضا پرتاب شد.

در سال ۶۱ تا ۱۹۶۲ کندی دوپیشنهاد برای حل مسئله به اعراب و اسرائیل پیشنهاد داد که در هر دوپیشنهاد با این شرط شروع می شد که اسرائیل عده ای از فلسطینی هارا طبق قطعنامه سابق سازمان ملل بپذیرد.

از آنجا که اسرائیل از آمریکا تقاضای موشک های «هاک» را کرده بودکندی موقع را مناسب دانست و به اسرائیل راجع به فعالیت های اتمی فشار آورد و گفت این موشک ها موقعی به اسرائیل تحویل داده خواهد شد که اسرائیل طرح حل مسئله اعراب و اسرائیل را به پذیرد ودرمورد استفاده اسرائیل از برنامه های اتمی اطمینان آمریکا را به صلح آمیز بودن فعالیت ها جلب نماید.

بن گوریون طرح ها را رد کرد و موشک ها را هم تحویل گرفت.

یک روزنامه آمریکایی در آن زمان نوشت: «با یک ماچ و بوسه بن گوریون، اسرائیل یک کشور اتمی شد»

و امروز، اسرائیل یکی از کشور های دارنده سلاح اتمی وکشتارجمعی است که نه عضویت آژانس را دارد و نه تاکنون اجازه بازرسی از تاسیسات اتمی اش را به آژانس داده است.